

HOMILIE VIERENTWINTIGSTE ZONDAG DOOR HET JAAR C ZA 14 / ZO 15 SEPT 2019

Onze samenleving wordt vaak omschreven als een afrekenmaatschappij. Een hele bedrijfstak van juristen en advocaten staat hen bij, die hun verhaal willen halen voor geleden onrecht, hoe lang geleden dan ook. Natuurlijk mag het onrecht niet goed gepraat worden. Natuurlijk moet aan mensen recht gedaan worden en moet er erkenning zijn van het geleden onrecht, maar vaak ook is er alsnog sprake van een wraakoefening. Het woord vergeving klinkt in zo'n situatie dan ook als wereldvreemd. Onze samenleving verhardt, ervaren we. Mensen staan tegenover elkaar met gebalde vuisten. Haat- en wraakgevoelens hebben het laatste woord.

Dat is ook weer niet nieuw. Zo zit de mens in elkaar, als hij boos is. Wraak nemen is dan zijn eerste neiging, maar wraak slaat meestal door en lost niets op. We reageren en slaan terug met een overdosis. Het is meer dan met gelijke munt betaald zetten. Het conflict escaleert. Van alle tijden dus.

Ook van alle tijden is, dat mensen zich boven anderen verheffen en geen goed woord voor elkaar over hebben. In de 19^e eeuw heerste er een klassenstrijd in een maatschappij van standen. Maar ook nu nog gaan we het liefste om met 'ons soort mensen'. "Ons kent ons," noemt men dat. Zo vertelt ons het evangelie, dat Jezus erop aangekeken wordt, dat voor hem alle mensen meetellen en niet alleen 'ons soort mensen'. In die tijd kwamen tollenaars en zondaars van allerlei slag bij Jezus om naar Hem te luisteren. De Farizeeën en de Schriftgeleerden morden daarover en zeiden: "Die man ontvangt zondaars en eet met hen." Ook wij kennen de uitspraak: "Zeg me met wie je omgaat, en ik zal je zeggen wie je bent."

Jezus wordt dus ter verantwoording geroepen. Het heeft zagezegd geen pas, dat Hij omgaat met tollenaars en zondaars.

Mensen kunnen inderdaad fout geweest zijn. Maar vaak scheppen we er ook een behagen in om hen te blijven herinneren aan datgene wat er eens mis is gegaan in hun leven. Zelfs nadat deze mensen duidelijk hebben getoond hun leven te hebben gebeterd en ook hebben ingestaan voor integriteit en waarheid, desondanks wordt datgene wat er eens verkeerd is gegaan, steeds weer opnieuw opgediept. Zo onthouden wij mensen hun kansen om opnieuw te beginnen. Wij bewerken zelfs, dat deze mensen telkens weer in het kwaad terugvallen.

De maatschappij kan dan hard zijn en snel in haar oordeel. Men kan er zelfs op worden aangekeken, als men voor bepaalde mensen vriendelijk is. Zo is het tenminste Jezus overkomen. Zijn aandacht voor tollenaars en zondaars kan in genen dele de instemming van Schriftgeleerden en farizeeën wegdragen, want die weten, hoe het hoort. Ze beschouwen zichzelf als keurige heren. Voorbeeldig, vinden ze van zichzelf. Omdat ze zichzelf keurig vinden, scheppen ze er een behagen in om anderen op hun fouten te wijzen en de les te lezen. Er is geen bekommernis bespeurbaar. Enkel veroordeling.

Barmhartigheid en vergeving is daarentegen een bijzondere liefde. Jezus' oproep tot aandacht en herderlijke zorg voor de zondaars licht Hij toe aan de hand van twee in onze ogen wat simpel lijkende verhaaltjes, waarin de normale logica en het gezond verstand zoek schijnen te zijn. Zo prijst Jezus de herder die de 99 schapen in de wildernis achterlaat om op zoek te gaan naar één enkel verloren schaapje dat verloren is. Jezus wil duidelijk maken, dat Hij zich nooit van de mens afkeert, maar dat Hij naar de ene verloren mens zoekt met een liefde die even groot is als de liefde voor 99 andere mensen samen. Die ene mens die verloren loopt, krijgt een surplus aan liefde, een extra toemaat zoals ook ouders een surplus aan liefde opbrengen voor hun zorgenkind. Voor God telt elke mens, zoals ook het kleine muntstukje kostbaar is voor de arme vrouw. Zij roept alle burens bijeen om te delen in haar vreugde vanwege dat ene zoek geraakte muntje.

De intensiteit van Gods zorg voor iedere mens is niet in logische menselijke beelden uit te drukken. God houdt van een mens met een onverdiende, bovenmatige liefde. Dat zijn wij God waard, ook al zijn wij zondaars, ook al zou God zoveel op ons gedrag kunnen aanmerken. God zoekt ons op. Daartoe laat God zelfs zijn eigen Zoon mens worden. God wil de mens weer tot zich leiden en vergeving schenken aan wie zijn leven wil beteren.

Wij willen dankbaar zijn om de barmhartigheid Gods. Maar daarmee is ons de taak gegeven ons ook toe te leggen op de barmhartigheid. We weten echter hoe moeilijk het is over de eigen schaduw heen te springen. Moge de Heer ons daarbij helpen. Amen.